

16. *Gündüz* Dergisinin 1936-1938 Yılları Arasında Yayımlanan Sayılarının Türler ve Yazarlar Ekseninde İncelenmesi¹

Aslıhan KELEŞ KURTOĞLU²

APA: Keleş Kurtoğlu, A. (2024). *Gündüz* Dergisinin 1936-1938 Yılları Arasında Yayımlanan Sayılarının Türler ve Yazarlar Ekseninde İncelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (41), 338-358. DOI: <https://zenodo.org/record/13337662>

Öz

Gündüz dergisi Türkiye’de 1936-1939 yılları arasında kırk dört sayı yayımlanan, aylık bir dergidir. Derginin ilk on sayısı “Sanat ve Fikir Mecmuası” adıyla çıkmış, on birinci sayıda sanat ve fikrin yanına “aktüalite” de eklenmiştir. On ikinci ve on üçüncü sayılarda yine sanat ve fikir ağırlıklı olan dergi, on dördüncü sayısını o sırada vefat eden Abdülhak Hamid’e ayırmıştır. On dokuzuncu sayıya kadar sanat, fikir ve aktüalite çizgisinde ilerleyen derginin on dokuzuncu sayısında “Kültür-Magazin” bölümü göze çarpmaktadır. “Niçin Bir Magazin Kısmı Yaptık” başlıklı yazıyla bu yeniliğin amaçları açıklansa da derginin magazin niteliği sadece on dokuzuncu sayı ile sınırlı kalmıştır. Bu durum, Türkiye’nin geçirdiği sosyolojik dönüşümün izlerini barındırdığı için dikkate değerdir. Dergi başlangıcından 1940’a kadar çok fazla değişim geçirmekle beraber, derginin “kültür-sanat-fikir” çizgisi belirgin kalmıştır. Çalışma, Nisan 1936 ile Mart 1938 yılları arasındaki yirmi dört sayıyı ele almaktadır ve bu yirmi dört sayıda hangi yazarların hangi türlerde eserler ortaya koyduğu ve bu eserlerin Türk edebiyatına getirileri aydınlatılmaya çalışılmıştır. Veriler üzerinden elde edilen bulgular ve yorum, sonuç bölümünde verilmiştir. İncelenen tüm verilerin ışığında Türk edebiyatının önemli sanatçıları, akademisyenlerini ve aydınlarını bir araya getiren *Gündüz* dergisinin yayımlandığı süreçte Türk kültürünün ve edebiyatının geçirdiği dönüşümü; dönemin edebî hayatının yansımalarını nitelikli bir şekilde yansıtan bir panorama çizdiği değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Gündüz*, dergi, sanat, aktüalite, yeni Türk edebiyatı.

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %3

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 21.05.2024-**Kabul Tarihi:** 20.08.2024-**Yayın Tarihi:** 21.08.2024; DOI: <https://7710.5281/zenodo.13337662>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Dr., Millî Eğitim Bakanlığı / Dr., Ministry of National Education (Ankara, Türkiye), aslihankeles92@gmail.com, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-0988-4204> **ROR ID:** <https://ror.org/0o0jga9g46>, **ISNI** 0000 0001 2179 4856 **Crossref Funder ID** 501100013898

An Analysis Of The Issues Of *Gündüz* Magazine Published Between 1936-1938 In Terms Of Genres and Authors³

Abstract

Gündüz was a monthly magazine published for forty-four issues between 1936 and 1939 in Türkiye. The first ten issues of the magazine were published under the title “Art and Idea Magazine”, and in the eleventh issue, “actuality” was also added to “art and idea”. In the twelfth and thirteenth issues, the magazine again focused on art and ideas, and devoted its fourteenth issue to Abdülhak Hamid, who had passed away at the time. The “Culture-Magazine” section in the nineteenth issue of the magazine, which progressed along the lines of art, ideas and current affairs until the nineteenth issue, stands out. Although the purpose of this new section is explained in the article titled “Why We Made a Magazine Section”, the magazine's magazine section is only limited to the nineteenth issue. This situation is noteworthy as it bears the traces of the sociological transformation Türkiye underwent. Although the magazine underwent many changes from its inception until 1940, its “culture-art-intellectual” line remained distinct. The study focuses on twenty-four issues between April 1936 and March 1938, and in these twenty-four issues, it is attempted to elucidate which authors produced works in which genres and what these works brought to Turkish literature. The findings and interpretations obtained from the data are given in the conclusion section. In the light of all the data analyzed, it was evaluated that *Gündüz* magazine, which brought together important artists, academics and intellectuals of Turkish literature, drew a panorama that reflected the transformation of Turkish culture and literature during the period it was published and the reflections of the literary life of the period in a qualified way.

Keywords: *Gündüz*, magazine, art, actuality, new Turkish literature.

³ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 3

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 21.05.2024-**Acceptance Date:** 20.08.2024-

Publication Date: 21.08.2024; **DOI:** <https://zenodo.org/record/13337662>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

***Gündüz* Dergisinin Yayımlandığı Sıralarda Türkiye'nin Sosyal - Kültürel Vaziyeti ve Basını:**

Louis Althusser, ideoloji üzerine yazdığı eserinde basını ve kültürü “devletin ideolojik aygıtları” olarak tanımladığı “DİA”larla açıklamıştır. Althusser’in sekiz başlıkta topladığı bu ideolojik aygıtlar içinde basın, “Haberleşme DİA”sında; edebiyat ise “Kültürel DİA” başlığında yer almaktadır. Buna göre basın, radyo televizyon; edebiyat, güzel sanatlar, spor devletin ideolojisinin devamını sağlamak üzere bir misyon edinir (2010, s.167-169). Türk siyasetine bakıldığında modern bir değerler sistemiyle bürokrasi “merkez”i, daha dağınık bir şekilde geleneksel değerleri sürdüren kitle “çevre”yi temsil etmektedir. Merkez-çevre ikiliği devlet-toplum şeklinde düşünülebilirken seçkinlerin ve aydınların “geri kalmış halkı” modernleştirme misyonunda basının ve kültürel faaliyetlerin önemli bir yeri olduğu görülmektedir (Cantek ve Gönenç, 2023, s.27). 1930’ların fikir hayatında etkili bir isim olan Ziya Gökalp, bu dönemde toplumun; “cemm-î gafir” olarak tanımladığı “kalabalık” yerine daha bilinçli bir halk manasıyla açıkladığı “public” olmaya başladığını söyler (aktaran Binyazar, 1973). Adnan Binyazar (1973) Türk edebiyatında kamuoyunun doğuşunu da bu dönemdeki gelişmelere bağlamaktadır. Kazandığı ivme ile Cumhuriyet Dönemi’nin ilk yıllarında süreli yayımlar, entelektüelliği geliştirmek üzere kullanılan bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Cumhuriyet, yeni ve sağlam temelleri ile Türk ulusunu güvenli ve sağlam bir geleceğe yönelttiği gibi, düşüncede ve ruhlarda yarattığı güvenlik yönü ile de tam anlamı ile yeni bir hayatın müjdecisi olmuştur.(...)Devleti ve hükümeti kendi mali ve koruyucusu olarak görmek bir ulus için büyük nimet ve gurur kaynağıdır. Türk ulusu, bu sonuca cumhuriyet ile varmış ve her yıl bunun artan sonuçlarını görmüş ve göstermiştir. Ulusumuzun, maddi ve manevi huzuruna, bu denli çok önem verişimizin, ne kadar yerinde olduğu anlaşılıyor.⁴

Atatürk’ün düşüncede ve ruhlarda yaratılan güvenlik olarak açıkladığı ve yeni bir hayat olarak müjdelediği Cumhuriyet Dönemi’nde millî kimlik inşası, devletin temel meselelerinden biri olmuştur. 1928 yılında yapılan harf inkılabı ile halkın okuryazarlık seviyesini artırma çabaları devam etmiş, ilköğretim yaygınlaştırılmıştır. Bu dönemde millet mektepleri, sanat okulları ve teknik okullar rağbet görmekte, yükseköğretim için yeni okullar kurulmaktadır. Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu da çalışmalarını aralıksız sürdürmektedir. 1932 yılında I. Türk Dil Kurultayı’nda, gerçekleştirilecek hedeflerden ilki “Türk dilini millî kültürümüzün eksiksiz ifade vasıtası hâline getirmek...” (Korkmaz, 2005, s.37) olarak açıklanmış ve bu doğrultuda kültür ve edebiyat faaliyetlerinde Türkçenin özenli kullanımına dikkat edilmesi vurgulanmıştır.

1930’lu yıllarda basın yayının durumu değerlendirildiğinde, fikir ve edebiyat dergilerinde nitelikli bir artışın olduğunu söylemek mümkündür. *Kadro*, *Fikir Hareketleri*, *Varlık*, *Yeni Adam*, *Ülkü*, *Yedigün* gibi dergiler özel girişimlerle yayın hayatına başlamıştır. Bu çeşitlilik kontrol ihtiyacını da beraberinde getirmiş ve 1931’de Cumhuriyet Dönemi’nin ilk basın yasası yayımlanarak saltanat, hilafet, komünizm ve anarşizm yanlısı yayınlara yasaklama gelmiştir (Koloğlu,1992, s.6). Bu yasa, zamanla genişlemiş ve devletin basın üzerindeki egemenliği artmıştır (Altın Telloğlu, 2023, s.31-32).

TBMM’nin VI. ve VII. dönem İstanbul milletvekili olan Ali Kâmi Akyüz, Türkiye’nin geçirmekte olduğu değişim sürecine hâkim bir aydındır. Pek çok gazete ve dergiye toplumun gelişmesine yönelik yazılar yazmış, 1936 yılının Nisan ayında *Gündüz* dergisini çıkarmaya başlamıştır. İçeriği incelendiğinde dönemin dergileri içinde *Gündüz*’ün yerinin, siyasi dergilere değil edebî dergilere yakın olduğunu

⁴ https://www5.tbmm.gov.tr/tarihce/ataturk_konusma/5d2yy.htm adresinden 26.07.2024 tarihinde erişilmiştir.

söylemek mümkündür.

Gündüz Dergisi⁵

Gündüz dergisi, 1936 yılı Nisan ayında İstanbul'da "Her Ayın Onbeşinde çıkar San'at ve Fikir Mecmuası" reklamıyla yayın hayatına başlamıştır. Sahibi Ali Kâmi Akyüz, Yazı İşleri Sorumlusu Hilmi Çandarlı'dır. İlk sayısında gelecek sayılarda dergide yer alacak isimler ve bu isimlerin kaleme alacağı türler belirtilmiştir. Buna göre *Gündüz* dergisinde makaleler, sanat yazıları, şiirler, hikâyeler ve dünya edebiyatlarından çevrilmiş seçme numuneler yer alacaktır. İlk sayıda, gelecek sayılarda dergide yazılarına yer verilecek isimler arasında Ahmet Hamdi, Ahmet Muhip, Agâh Sırrı, Ali Kâmi, Bedri Rahmi, Behçet Kemal, Cemil Sena, Cahit Sıtkı, Elif Naci, Feridun Fazıl, Fikret Mualla, Hüseyin Siret, İhsan Devrim, Mehmet İzzet, Peyami Safa, Reşat Cemal, Sadri Ertem, Sabahattin Ali, Sait Faik, Samet Ağaoğlu, Suzi Can, Şevket Hıfzı, Tahir Olgun, Vasfi Mahir, Ziya Osman isimleri anılmıştır. Çalışmada, dergide yer alan türler incelenirken bu isimlere tekrar değinilmiştir.

Kırk dört sayılık dergi, otuz beşinci sayıda *Gündüz Hikâye* adıyla yayımlanmaya başlamış ve bu sayıdan itibaren hikâyeler tefrika edilmiştir. Kırk ikinci sayıda derginin sahibi T. İspir olmuştur ve bu değişimlerin ardından son sayı olarak kırk dördüncü sayı tespit edilmiştir. Derginin yayın hayatı boyunca tam bir istikrarı sürdürdüğü söylenememektedir:

Derginin ilk sayfasının üst kısmında bulunan Gündüz logosunun altında "Her ayın on beşinde çıkar sanat ve fikir mecmuası" ibaresi ile birlikte posta adresi bulunmaktadır. Dergi her ayın on beşinde çıksa da bu, 14. sayıdan itibaren değişir ve 14 ile 15. sayılar ayın ilk günü çıkar. "Her ayın on beşinde çıkar sanat ve fikir mecmuası", yerini "aylık mecmua" ibaresine bırakır. Ancak dergideki bu tarih karmaşası son bulmaz ve 16. sayıdan sonra yine değişerek sadece ay ve yıl bilgisi verilir. Ayın belli bir gününde yayımlanmadığı anlaşılan dergideki tarih karmaşası dikkati çekmektedir. (Yücel Canbaz, 2018, s.159)

Dergide Yer Alan Türler:

1. Dil, Edebiyat ve Tarih Makaleleri:

Gündüz dergisinde dil, edebiyat ve tarih üzerine makalelere oldukça sık yer verilmiştir. Dil hususunda makaleler incelendiğinde, birinci sayının ilk sayfasının Ragıp Hulusî Özdem'in "Yabancılaşmış öztürkçe ile şekilleri üzerine" başlıklı makalesi ile başladığı görülmektedir. Makalenin sonuna "Prof.Ragıp Hulusi'nin dil makaleleri devam edecektir." şeklinde not düşülmüştür. İkinci sayıda "Öztürkçe ile yabancılaşmış şekilleri" başlığıyla, Ragıp Hulusî Özdem'in makalesinin devamı yer alır. Üçüncü sayıda da bu makale "Dillerde kıvraklık yahut kullanışlılık" kısmıyla devam eder. Beşinci sayıda makalenin morfemleri açıklayan bölümü yayımlanır. İncelenen yirmi dört sayı boyunca bir daha dil hususunda makalenin yer almadığı tespit edilmiştir.

Edebiyat alanında makaleler incelendiğinde, ilk sayıda "Şeyhî ve Harnâmesi" yazısıyla Tahir Olgun'un yer aldığı görülmektedir. İlk sayıda Şeyhî'yi konu alan Olgun, ikinci sayıda "Fuzuli'nin Üç Eserine Dair" adlı yazısıyla Divan edebiyatının büyük isimlerini tanıtmaya devam etmiştir.

Tarih alanında makalelere bakıldığında, ilk sayıda, İstanbul Üniversitesi Tarih bölümü doçentlerinden Enver Ziya'nın "Tarihin devirlere bölünmesi" isimli yazısı yer aldığı görülmektedir. Aradan geçen sürede tarih makalesine rastlanmazken on birinci sayıda Enver Behnan Şapolyo'nun "Sümer Medeniyeti" isimli

⁵ Çalışmada *Gündüz* dergisinin Nisan 1937 - Mart 1938 arasında yayımlanan 24 sayısı incelenmiş, dergi sayılarına Millî Kütüphane Arşivi'nden erişilmiştir.

makalesi yayımlanmıştır. Üçüncü sayıda İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Ordinaryüs Profesörü Şerefeddin Yaltkaya'nın "Yat' yahut Yağmur Taşı" isimli makalesi yer almaktadır. Yaltkaya bu makalesinde Türk ve Arap kültüründe var olan, yağmur yağdırma motifi üzerinde durmuştur.

Tarih alanındaki makalelerden biri de on üçüncü sayıda yayımlanan, Hilmi Ziya Ülken'in "Tarih Felsefesi ve İçtimaiyat" adlı yazısıdır. Bu yazının devamı on beşinci sayıda yer almaktadır. On dokuzuncu sayıda Cahit Argıt'ın "İsadan evvel Çin Tiyatrosu ve Moğol tesiri" isimli makalesi yayımlanmıştır. Bu makale ile ilgili makalelerinin ilerleyen sayılarda devam edeceği ilân edilse de incelenen yirmi dört sayıda rastlanmamıştır.

Gündüz dergisinde yayımlanan dil, edebiyat ve tarih makalelerinin dönemin diline uygun, bilgi verme amaçlı ve çoğu kez akademik bir üslupla yer aldığı değerlendirilmektedir. Dönemin süreli yayın takipçilerinin entelektüel gelişimine katkı sağlamak bu noktada temel amaçlardan biri olarak göz önünde bulundurulmalıdır.

2. Fikir Yazıları-Denemeler:

İlk sayıda Ali Kâmi Akyüz'ün "Pestalozi ve Yusuf Ziya Paşa" adlı yazısı, İsviçreli Pestalozi ile Yusuf Ziya Paşa'yı kıyaslamaktadır. Buna göre Akyüz, iki ismin de çocuklar için yaptıklarının kendine ilham kaynağı olduğunu söylemekte ve Yusuf Ziya Paşa'nın Darüşşafaka çalışmalarını anlatmaktadır. "Kardeşarımla biz hep orada yetiştik." diyen Ali Kâmi Akyüz, böylece Darüşşafaka'nın toplum için çok faydalı bir kurum olmasının yanında kendi hayatında da ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. Birinci sayıda topluma yönelik ikinci fikir yazısı olarak Cemil Senâ Ongun'un "Saadete Dair" isimli yazısı yer almakta, bu eserinde Ongun kadim bir düşünce olarak insanın mutluluk arayışından bahsetmektedir.

Mayıs ayında yayımlanan ikinci sayıda ilk olarak Ali Kami Akyüz'ün "Yabancı Dil Meselesi" adlı yazısı yer almaktadır. Akyüz, bu yazıyı Kültür Bakanı Saffet Arıkan'a yazdığını belirtmektedir. İkinci sayıda "Kutuplar için yapılan mücadeleler bitmişmidir? Fen kutupların keşfinden ne faydalar bekliyor?" adıyla Mehmet İzzet'in deneme yazısı da yer almakta; kutuplar hakkında bilgilerle başlayan bu yazı, keşiflerle gelecek faydaları sıralamaktadır. Konu sınırlaması bulunmadığı dikkat çeken denemeler arasında Altan Sunar'ın, Budizm felsefesini tanıttığı "Buddhism" adlı yazısı da ikinci sayının sayfalarında yer almıştır.

Üçüncü sayıda Ali Kami Akyüz "Eski Zaman Terbiyesi" adlı yazısında Darüşşafaka'nın verdiği eğitim ve terbiyeye değinmiş ve Darüşşafaka geleneğini aktarmıştır. Aynı sayıda Mehmet İzzet'in yazdığı "Turizm Nedir?" denemesi de yer almakta, yazıda turizm kelimesinin kökeninden başlanarak Türkiye'de ve dünyada turizme dair geniş bilgilere değinilmektedir.

Dördüncü sayıda ilk yazı Miraç Katırcıoğlu'nun "Kaçmaya Dair" adlı denemesidir. Aynı sayıda M.Niyazi Erenbilge'nin "Amerika Birleşik Devletlerde Okulculuk Sistemleri" adlı yazısı da yer almakta ve bu yazı beşinci sayıda devam etmektedir. Dördüncü sayının bir başka denemesi İbrahim Hoyi tarafından Nurullah Ataç'a ithaf edilen "John Ruskin" başlıklı eserdir. Eserde Ruskin'in hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmektedir. Bu yazının hemen ardından "Büyük Azeri Türkçülerinden Mirza Feth-Ali Ahundzade" isimli yazıda Ahmet Caferoğlu, Mirza Feth-Ali Ahundzade'yi tanıtmaktadır. Sadri Ertem'in tıptaki gelişmelerden ilhamla yazdığı "Yedek İnsan" dördüncü sayının bir diğer denemesi olarak dikkat çekmektedir. Dördüncü sayıda Hüsamettin Nuri'nin "İdeal Kadın" adlı denemesi ve "Kara Ağzılı Arkadaş" ismiyle Yusuf Ayhan'ın yazısı da yer almaktadır.

Beşinci sayıda, Şerif Hulusi Sayman'ın "Uykusuzluk" denemesi yayımlanmıştır. Bu yazının ikinci kısmı

altıncı sayıda yayımlanır. “Uykusuzluk III” sekizinci sayıda kendine yer bulmuş bu seri on birinci sayıda da devam etmiştir.

Ali Kami Akyüz temmuz ayında gittiği Almanya seyahati anılarını anlattığı “Almanya Seyahat Hatıralarından” adlı yazısını da beşinci sayıda yayımlamıştır. Bu yazının devamı “Almanyadaki tetkik seyahati hatıralarından” adıyla altıncı sayıda yer almakta ve yedinci sayıda üçüncü kısmıyla devam etmektedir.

“Hiç Olmazsa Acı Bir Şeye Yarasaydı” başlıklı denemesinde Miraç Katırcıoğlu, metafiziğe, tanrı ve ceza kavramlarına değinmektedir. Beşinci sayının bir başka denemesi “Çamlara Bir Gönül Masalı” ismiyle Refik Galip’in yayımladığı eserdir, eserde şiirsel bir dille çam ağaçlarının güzelliği anlatılmaktadır.

Altıncı sayıda Miraç Katırcıoğlu’nun “El Öpmek ve Öptürmek Psikolojisi” adlı denemesi yer almaktadır. Altıncı sayıdan sonra dergi otuz sayfadan on beş sayfaya inen dergide, türlerin çeşitliliğinin azaldığı görülmektedir.

Yedinci sayıda Cemil Sena Ongun’un “Gülmek, Gülebilmek” adlı yazısı yer almaktadır. Bu yazıda gülmek, saadetin işaretlerinden biri olarak nitelendirilmektedir. Sekizinci sayıda Miraç Katırcıoğlu’nun “En Ayıp Şey” isimli denemesi yer almakta, Katırcıoğlu bu yazısında kişisel deneyimlerinden bahsetmektedir.

Onuncu sayıda A.Fuat Aral’ın “Sinema endüstri mi? Güzel san’at mı?” isimli denemesi yer almaktadır. On birinci sayıda Yusuf Ziya Binatlı’dan “Mücadeleler” adlı deneme yayımlanmıştır. On birinci sayının bir diğer denemesi Miraç Katırcıoğlu’nun “En Büyük Azap” adlı denemesidir.

On ikinci sayıda Şerif Hulûsi Sayman “Beşerî İztırabın manası” adlı yazısıyla yazarlar arasında yerini almakta, Miraç Katırcıoğlu da bu sayıda “Güzel olmak sevinci” isimli denemesiyle yazılarına devam etmektedir.

On üçüncü sayıda Şerif Hulûsi Sayman’ın “Eugene O’Neill hakkında” düşünceleri yayımlanmıştır. Yine bu sayıda Bürhan Sadık’ın “Mandragore” adlı denemesi yer alır.

On beşinci sayıda Miraç Katırcıoğlu’nun yazdığı “Kıymet propaganda ve şöhret” yayımlanmıştır. On yedinci sayıda Rahmi Ören’in “Öğrenmek Sanatı” adlı yazısı “Bu yazı “Marcel Prevost’un yazısından hulâsa edilmiştir” notuyla yayımlanmıştır. Bürhan Sadık da on yedinci sayıda “Harunurreşid’in Devesi Olsaydım” isimli denemesini yayımlamıştır.

On sekizinci sayıda Ali Kami Akyüz “Pariste bir batakhane” başlığıyla Paris seyahatinden izlenimlere yer vermiş, on dokuzuncu sayıda ise “Çarpışan Gururlar” başlıklı bir deneme kaleme almıştır.

Yirmi birinci sayı, Ali Kami Akyüz’ün “Mekteplerde dayak usulü ve tarihçesi” adlı yazısı ile başlamakta ve yirmi ikinci sayıda devam etmektedir. Yirmi üçüncü sayıda Ali Kami Akyüz, Almanya notlarını “Seyahat Notlarımdan” başlıklı yazısı ile yayımlamıştır.

İncelenen sayılarda deneme türünün bireysel çıkış noktasının iyi değerlendirildiği ve yazarların bireyden yola çıkıp toplumsal hayata dair çıkarımlarına da yer verdiği görülmektedir. Altıncı sayıya kadar otuz sayfa çıkan derginin, sayfa sayısının yarıya düşmesiyle beraber deneme-fikir yazılarında da bir azalma olduğu değerlendirilmiştir.

3. Edebiyat Üzerine Yazılar:

Birinci sayıda edebiyatı ele alan ilk yazı Peyami Safa'nın "Edebiyatın Güç Tarafı" isimli bir sayfalık yazısıdır. Peyami Safa bu yazısında çok fazla yazının var olduğunu; ama bunların pek azının edebî değer taşıdığını, gerçek sanat eserinin kâmil bir bakışla ve sıkı bir teknikle çalışarak yazılması gerektiğini söylemekte ve edebiyat üzerine denemelerine üçüncü sayıda da devam etmektedir. "Şiir ve Bahar" yazısı, üçüncü sayının ilk sayısı olarak yerini almıştır.

Dördüncü sayıda İbrahim Hoyi'nin "Maksim Gorki" adlı yazısı yer alır. Maksim Gorki'yi tanıtan yazıda, edebiyat dünyasının Gorki'yi kaybetmekle matem içinde olduğu söylenmektedir.

Beşinci sayı Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Bahtiyar Adam" adlı yazısı ile başlamaktadır. Beşinci sayıda diğer sayılardan farklı olarak "Halk temaşa edebiyatından numuneler" adıyla "Karagöz ve Tayfı Hayal" oyununun üç perdesi de anlatılmaktadır. Beşinci sayıda İbrahim Hoyi, dünya edebiyatından yazarları tanıtmaya "W.M. Thackeray" ile devam etmektedir.

Altıncı sayıda Şerif Hulusi Sayman'ın Andre Gide'den çevrilen *Dar Kapı* isimli eseri üzerine yazılan "Düşünceler" yazısı yer almakta ve Andre Gide tanıtılmaktadır. İbrahim Hoyi, bu sayıda dünya edebiyatından "Lord Byron"u tanıtmakta, hayatına ve eserlerine yer vermektedir. Altıncı sayıda tanıtılan bir başka edebiyatçı da Fransız Paul Bourget'tir. Yazıyı kaleme alan K.Gürünlü'dür.

Yedinci sayıda Şerif Hulusi Sayman'ın aşk ve edebiyat üzerine "Düşünceler" adlı yazısı yer almaktadır. Sekizinci sayıda İbrahim Hoyi dünya edebiyatından yazarları tanıtmaya devam etmiş ve İngiliz romantiklerinden "Thomas de Quincey"e dair bir yazı yazmıştır. Kadri Gürün'ün "Namık Kemal ve Gençlik" adlı yazısı bu sayıda edebiyat üzerine bir diğer yazı olarak değerlendirilmiştir.

Dokuzuncu sayıda Azize İhsan Tütüncü'nün "Edebiyatımızın Dağınıklığı" adlı denemesi sayının ilk yazısıdır. Onuncu sayıda Şerif Hulusi Sayman'ın edebî türlerin sınırlarına dair yazdığı "Düşünceler" isimli denemesi yer almaktadır.

On birinci sayıda diğer edebî yazılardan farklı olarak romancı İskender Fahrettin Sertelli'nin "Tarihi Romancılık ve Tarihi romanların kültür yayımı bakımından faydası" adlı yazısı yayımlanmıştır. On birinci sayının edebiyat üzerine bir başka denemesi "İnkılâp Edebiyatı Var mı?" adıyla Kadri Gürün'ün yazdığı denemedir. On birinci sayıda Mihri Devrimsel, "Gündüz Gözü ile" başlığında "Keloğlan Masalları" adıyla bir yazı yayımlamıştır.

On ikinci sayıda Peyami Safa yazılarına "Biz İnsanlar Hakkında Birkaç Söz" adıyla devam etmiştir. Yaşar Nabi de bu sayıda "Ortamektep ve Liselerde edebiyat dersleri" isimli bir yazı yayımlamıştır. Bu yazı dönemin Türk dili ve edebiyatı eğitimine değinmesiyle günümüzde edebiyat eğitiminin tarihsel çerçevesine ışık tutmaktadır.

Tarık Zafer Tunaya, on ikinci sayıda "Şekspirin Dört Arkadaşı" ismiyle yayımladığı denemede "Ben Conson" ve "Kristofer Marlov"dan bahsetmektedir. Diğer iki arkadaşını diğer sayıda yayımlayacağını söylemekte ve denemesine on üçüncü sayıda "Thomas Dekker" ve "Thomas Middleton"la devam etmektedir. On ikinci sayının başka bir yazısı 100'üncü ölüm yıl dönümünde anılan Puşkin için Şerif Hulusi Sayman'ın yazdığı "Puşkin Hakkında" adlı denemedir.

Derginin sahibi Ali Kami Akyüz, Abdülhak Hâmid'in ölümü üzerine yayımlanan on dördüncü sayıda

“Onu ilk görüşümle son görüşüm” adlı yazıyı kaleme alır ve Abdülhak Hamid’in eserlerinin -o gün için- yeni harflerle yayımlanmamasından ötürü gelecekte Hamid’in kıymetinin yeterince anlaşılması adına kaygılı olduğunu aktarır. Cemil Sena Ongun, bu sayıda Abdülhak Hamid’i “Düşünen Hâmid” yazısıyla anlatmaktadır. Mithat Cemal’in Hâmid gecesinde Beyoğlu Halkevinde verdiği konferans metni ve Peyami Safa’nın “Bir cenaze arkasından fısıltılar” adlı yazısı da bu özel sayıda yer almaktadır. Cahit Sıtkı Tarancı “Makber Şâiri için” yazısıyla dergiye katkıda bulunmuş ve Ruşen Eşref ile İsmail Habîb’in önceden yazdıkları “Makber İçin” isimli yazı tekrar yayımlanmıştır. “Ölüm ardı yazılar” da denen (Mengi, 2016) nekrolojinin pek çok örneği bu özel sayıda kendine yer bulmuştur.

On beşinci sayıda Cahit Sıtkı Tarancı edebî eserlerin konularına göre değerlendirilmesini eleştiren “Ne ve Nasıl Meselesi” adlı yazısını yayımlamıştır. Şerif Hulusi Sayman’ın “Siyasî ceryanlar ve edebiyat” adlı yazısı da bu sayıda yer almaktadır.

Temmuz sayısı olan on altıncı sayı, Azize İhsan Tütüncü’nün “Okumak” yazısı ile başlamaktadır. Ardından Şerif Hulusi Sayman, 1837 yılında neşredilen Balzac’ın *Historia de la grandeur et de la decadence de Cesar_Biroteau* romanı üzerine düşüncelerini yazdığı “1837 senesinin şayanı dikkat bir edebî hadisesi” adlı denemesini yayımlamıştır. On altıncı sayının bir başka denemesi Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “Tartuffe’le Mülakat” adlı yazısıdır.

On sekizinci sayıda Cahit Sıtkı’nın “Bu günkü şiirimizin dil sıkıntısı” başlıklı denemesi yayımlanmıştır. Yaşar Sihay da İtalyan edebiyatından Papini’yi tanıttığı “İtalyan Edebiyat Tarihi ve G.Papini” denemesini yayımlar. Sihay, on dokuzuncu sayıda ise Giacomo Leopardi’yi tanıtmaktadır.

Yirminci sayı, Peyami Safa’nın şiirle ilgili görüşlerine yer verdiği “Şiir hakkında” yazısı ile başlamış, yirmi ikinci sayıda Cemil Sena Ongun da şiirden zevk alınmadığına dair yazısı “Şiirin Sefaleti”ni yayımlamıştır.

Yirmi ikinci sayıda Ahmet Mithat’ın ölümünün 25.yılı münasebetiyle Türkçe Öğretmeni Enver Naci’nin yazdığı “Ahmet Mithat’ın Öğretmenlikleri” başlıklı yazı yayımlanmıştır. Yirmi üçüncü sayıda Salih zeki Aktay’ın “Hölderlin ve Delilik Şiirleri” adlı yazısı yer almış, bu yazının devamı yirmi dördüncü sayıda yayımlanmıştır.

Yirmi dördüncü sayının ilk yazısı “Necip Fazıl ve Eseri” isimli yazıdır. A. Aksakoğlu imzasıyla yayımlanan yazıda özellikle *Bir Adam Yaratmak* üzerinde durulmuştur.

Edebiyat alanında kurgu metinlerin yanı sıra kuram ve tanıtım yazılarına da sıkça yer verildiği görülen *Gündüz* dergisi, bu yönüyle dönemin edebî ürünlerini, edebiyat hayatını, Türk ve dünya edebiyatına bakışı, türler üzerinden değerlendirmeleri içeren çok yönlü bir veri kaynağı sunmaktadır.

4. Sanat Üzerine Yazılar:

Gündüz dergisinde edebiyatın yanı sıra resim, müzik gibi sanat dallarıyla ilgili yazılara da yer verilmiştir. İlk sayıda yer alan “Kadın ve Resim” bunlardan biridir. Derginin incelenen sayıları arasında az sayıda kadın yazardan biri olan Elif Naci tarafından kaleme alınan yazıda kadınların renklerle olan ilişkisi, Anadolu kadınından güzel sanatlar akademisinde eğitim gören kadınlara kadar yansımaları anlatılmıştır.

Birinci sayının resmi konu alan bir diğer sanat yazısı Fikret Muallâ tarafından kaleme alınan “Pierre-

Auguste Renoir” yazısıdır. Yazıda Renoir ve empresyonizm tanıtılırken, Fikret Mualla kendi tablolarından bir örnek de sunmaktadır.

İkinci sayıda sanat konulu yazılar arasında Hilmi Ziya Ülken’in “Sanatta süreklilik” adlı yazısı yer almaktadır Ülken eserinde, sanatta yaratma arzusundan bahsetmiştir. İkinci sayıda Fikret Mualla başka bir ressamdan, “Max Pechstein”den bahsetmiş ve eserlerinden örnekler vermiştir.

Dördüncü sayıda, daha önce Peyami Safa’nın yazdığı “Edebiyatın Güç Tarafı” adlı yazıdan ilham alınarak Kazım Uz tarafından kaleme alınan “Musikinin Güç Tarafı” adlı yazı yer almaktadır. Vasfi Mahir de “Yaşayan Sanatkar” adlı yazısını *Gündüz*’ün dördüncü sayısında yayımlamıştır.

Sekizinci sayı, Cahit Sıtkı Tarancı’nın “Zamanımızın Hatası” adlı yazısı ile başlamıştır. Tarancı, döneminde sanatın değer görmediğinden bahsetmekte ve sitem etmektedir.

Onuncu sayı Azize İhsan Tütüncü’nün “San’ata Dargın mıyız” adlı yazısıyla başlamakta ve dönemin sanatına bakış değerlendirilmektedir. On beşinci sayıda Mustafa Kıray’ın yazdığı “Dilde San’at” başlıklı yazı dergide sanat alanında yayımlanan bir başka düşünce yazısıdır. On altıncı sayıda bu yazının devamının yer aldığı görülmüştür.

5. Şiirler:

Dergide makaleler ve yazılar arasına eklenmiş şiirler de yer almaktadır. Birinci sayı incelendiğinde Ragıp Hulusi’nin makalesi içinde Hüseyin Siret Özsever’in 1932 yılında oğluna aruz vezni ile yazdığı iki kıt’a, ve kendine hece vezni ile yazdığı bir dördlük bulunması dikkate değerdir.

Ali Kami Akyüz’ün “Pestalozi ve Yusuf Ziya Paşa” adlı yazısının arasında Ahmet Muhip Dıranas’ın “Yaşamaktayken” şiiri yer almakta ve yazıya sanatsal bir yön katmaktadır. Birinci sayıda Tahir Olgun’un Şeyhî üzerine yazdığı yazının sayfaları arasında da Cahit Sıtkı Tarancı’nın “Bâsübadelmeyt” adlı şiiri derginin şu notuyla yayımlanmıştır: “Ağaç’ mecmuasında (ikinci diriliş) adıyla ve bazı yanlışlarla çıkan bu şiiri şairin arzusu üzerine neşrediyoruz.” Derginin birinci sayısında yer alan bir başka şiir Raci’nin “Dönüş” adlı şiiridir.

İkinci sayı incelendiğinde önce Sabri Ander’in “Boş Gece” isimli şiirine yer verildiği görülmektedir. Bu şiir Ragıp Hulusi’nin makalesinin arasında yer almaktadır. İkinci sayıda bir diğer şiir Cahit Sıtkı’nın “Obsession” adlı şiiridir. Tahir Olgun’un Fuzulî’yi tanıttığı yazısının arasında Raci’nin “Sükût” adlı şiiri yer alır. Reşad Cemal, “Bir Teviye söylenen şarkı” adlı şiirini derginin ikinci sayısında yayımlamıştır. Birkaç sayfa sonra fennî yazılar arasında Melih Cevdet’in “Cenub” adlı dördlüğü yer almıştır.

Üçüncü sayıda ilk olarak Vasfi Mahir’in “Heykel” adlı şiiri okurun karşısına çıkar. Bir diğer şiir Ahmet Muhip’in “Bulutlar” adlı şiiridir. İlerleyen sayfalarda Reşad Cemal’in “Malatya Koşmaları” adlı şiiri yer alır. Üçüncü sayının sonlarında Cahit Saffet’in “Arzu ve Ümitler” isimli şiirinin yer aldığı görülmektedir. Dördüncü sayının ilk şiiri Ziya Osman Saba’nın sonradan hep şairin ismiyle anılacak olan “Çocukluğum” adlı şiiridir. Birkaç sayfa sonra Cahit Sıtkı Tarancı’nın “Yaşamak” adlı şiiri yer almaktadır. Dördüncü sayının bir diğer şiiri Nureddin Sevim’in “Hanya” adlı şiiridir. Oktay Rifat’ın “Portre” adlı şiiri de bu sayıda yer alır. Raci’nin “Bahçeler” adlı şiiri de yine dördüncü sayının şiirleri arasında yer almaktadır.

Beşinci sayının ilk şiiri Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın Ragıp Özdem’in makalesinin arasında yer alan “Bu ellermiydi” adlı şiiridir. Salih Zeki Atay’ın “Hayal” şiiri ve Vasfi Mahir’in “Melankoli” şiiri de bu sayıda

yayımlanmıştır. Miraç Katırcıoğlu'nun denemesi içinde İhsan Devrim'in "Ayrılık" adlı şiiri yer alır.

Altıncı sayının ilk şiiri Ahmet Muhip Dıranas'ın "Bir kavsın altında şehir" isimli şiiridir. Salih Zeki Aktay'ın "Venüs" adlı şiiri ve Feridun Fazıl Tülbentçi'nin "Bu çocuk bir çiçek bahçesindedir" adlı şiiri de bu sayıda yayımlanmıştır. Reşit Cemal Emek altıncı sayının şairleri içinde yerini "Akasya" şiiriyle alır. İhsan Devrim de 20.08.1936 tarihli "Gelmek" şiirini bu sayıda yayımlamıştır. Yine bu sayıda Cahit Saffet Irgat'ın "Hakikat" adlı şiiri, Cavit Evren'in "Unutulmak" adlı şiiri ve Raci'nin "Korku" adlı şiirleri yer almıştır.

Yedinci sayıda ilk olarak Ahmet Kutsi Tecer'in "Çay Vakti" adlı şiiri yer alır. İlerleyen sayfalarda Ahmet Muhip Dıranas'ın "Uyku" adlı şiiri, Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Kerbela" adlı şiiri ve Raci'nin "Elegie" adlı şiiri yayımlanan eserler arasındadır.

Sekizinci sayıda Şevket Hıfzı Rado'nun "Günler" adlı şiiri ilk sayfada yayımlanmıştır. Bir sayfa sonra Sabri Esat'ın "Ayrılık" adlı şiiri yer alır. Baki Süha Ediboğlu'nun "Her Günkü Rüya" adlı şiiri ve Reşat Cemal Emek'in "Yalan" adlı şiiri de bu sayıda yer almaktadır.

Dokuzuncu sayıda Salih Zeki Aktay'ın "Venüs'ün Bahçeleri III"; Feridun Fazıl Tülbentçi'nin "Gözümde Tüten Şehir"; Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Düşündüğüm Yer"; Ziya Osman Saba'nın "Kanat"; İhsan Devrim'in "Sevgilim Gelin Olur" ve Raci'nin "Niyaz I" isimli şiirleri yayımlanmıştır.

Onuncu sayıda Salih Zeki Aktay'ın "Venüs'ün bahçeleri IV", Baki Süha Ediboğlu'nun "Ölümün ülkesinde", Osman Ferda Gönevaran'ın "Gölgeler", Sabri Esat Ander'in "Gece yarısının seyyahı" ve Kemal Engin'in "Bir Diyar" adlı şiirleri yayımlanmıştır.

On birinci sayıda Salih Zeki Aktay'ın "Venüs'ün bahçeleri V" şiiri, İhsan Devrim'in "Beklemek" şiiri yer almakta, on ikinci sayı Ahmet Muhip'in "Darağacı" adlı şiirinden alınan bir parça ile başlamaktadır. Feridun Fazıl Tülbentçi de "Hepimiz Yolcuyuz" adlı şiirini bu sayıda yayımlamıştır. Burhan Sadık'ın "Bir âlem uyanıyor", Kemal Engin'in "N'olur", Azra Nahit'in "En güzel ölüm" adlı şiirleri de on ikinci sayıda yer almaktadır.

On üçüncü sayıda Hasan Âli Yücel'in "Sevgiliye Koşma" adlı şiiri, Salih Zeki Aktay'ın "Ağıtlardan VI", Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Mezarlık", Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Şükrolsun", Ziya Osman Saba'nın Yaşar Nabi'ye yazdığı "İyilik", Baki Süha Ediboğlu'nun "Rahmet!", Mehmet Necati Öngay'ın "Ölüm", Aziz Behiç'in "Yalnızlık", Raci'nin "Neye?" adlı şiirleri yer alır. Şiirlerin fazla olduğu on üçüncü sayıda Sıdkı İlhami'nin "Arzu" adlı şiiri de yayımlanmıştır.

Abdülhak Hamid'in ölümü üzerine düzenlenen on dördüncü sayı, Abdülhak Hamid'in "Gazi" adlı şiiri ile başlamaktadır. Raci'nin "Ölmek" şiiri, Samim Kocagöz'ün "Hâmid İçin" ve Enis Bülent Yedek'in "Hamid'e" şiiri Abdülhak Hamid'in ölümü üzerine yazılıp yayımlanan nekrolojik şiirlerdendir. Ayrıca Makber'den ve Ölü'den parçalar derginin sayfaları arasında yer alır. Bu sayıda Hamid'den beyitler ve mısralar yayımlanmış, "Tarık" piyesinden bir parça verilmiştir.

On beşinci sayının ilk şiiri Ahmet Kutsi Tecer'in "Hep o masal" adlı şiiridir. Ayrıca Feridun Fazıl Tülbentçi'nin "Yusa", M.Lütfi Kızılelma'nın "Yüksek Öğretmen", Kemal Engin'in "Akşam vaktinde", Burhan Sadık'ın "Zekiye Sultan", Cahit Alpuğan'ın "Bizim Türkümüz", Halim Yağcıoğlu'nun "Ankara" şiirlerinin yayımlanmasının yanı sıra "Neler Sormuşlar?" başlığı altında Necip Fazıl'ın, Ömer Bedreddin'in, Hasan Ali Yücel'in, Cevdet Kudret'in, İsmail Sefa Ergin'in, Faruk Nafiz'in, Ahmet

Haşim'in ve Kemalettin Kamu'nun soru sordukları dizeler yer alır.

On altıncı sayıda Ahmet Kutsi Tecer'in "Bir Hülya", Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Geçerken", Şakip Saybaşı'nın Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya yazdığı "Köyümü Göresim Geldi", Enis Bülent Yedek'in "Uyku", Feridun Fazıl Tülbentçi'nin yazdığı "Yusa" ve "Helasa" şiirleri yayımlanmıştır. Bunun yanında on beşinci sayıda verilen "Neler sormuşlar" kısmının bir benzeri olarak "Neler istemişler" bölümü yapılmış ve Karacaoğlan'dan Muallim Naci'den, Celal Sahir'den, Faruk Nafiz, Ziya Osman, Mekki Sait ve Fuat Ömer gibi isimlerden dizeler yayımlanmıştır. Basri Goclu'nun "Sen ben ve bir yeşil ağaç" şiiri, Sefer Aytekin'in "Darlık" şiiri ve Mehmet Necati Öngay'ın "Müze" şiiri on altıncı sayının diğer şiirleri arasında yer almaktadır.

On yedinci sayı, Ağustos 1937 sayısı olup Ahmet Muhip'in "Bayrak" adlı şiiriyle başlamıştır. Cevdet Kudret Solok'un "Şehir" adlı şiiri de bu sayıda yayımlanmıştır. Şekip Saybaşı'nın "Sıla" şiiri, Kemal Engin'in "Ayrılış" şiiri de bu sayıda yer almaktadır.

On sekizinci sayıda Behçet Kemal Çağlar'ın "Yaşamak", Ziya Osman Saba'nın "Gizli Davet", Cemâl Faik Yalın'ın "Bu da bir teselli", Mehmet Necati Öngay'ın "Burda da Geçiyor Günler", H.Pala Teoman'ın "Bir Yolcunun Ardından", Şükrü Halit Tugal'ın "Senden Uzakta", Cahit Saffet Argıt'ın "Visal" ve İsmail Safa Esgin'in "Susuzluk Ateşleri" şiirleri yer almaktadır.

On dokuzuncu sayıda Ahmet Muhip'in "Esmer", Kemal Engin'in "Gün Olur", Cahit Sıtkı Tarancı'nın "İmrendiğim Şey", O. Kâmil Alp'in "Son Arzu", İlhan Derin'in "Serenad" ve Abdurrahman Keven'in "Tereddüt" şiirleri yer almaktadır.

Yirminci sayıda ilk şiir Cevdet Kudret Solok'un "Çocukluk" şiiridir. Kemal Engin'in "Geç Vakit I ve II" şiirleri, Rıza Apak'ın "Biten Yolculuk" şiiri, Hakkı Tuncay'ın "O Saat" şiiri de bu sayıda yayımlanmıştır.

Yirmi birinci sayıda Mehmet Necati Öngay'ın "Sebeup" şiiri, Sebati Ertan'ın "Ömrüm I ve II" şiirleri, Coşkun Ertepinar'ın "Yolcu" şiiri, Salah Birsal'ın "Yalnızlık" şiiri, Rıza Apak'ın "Zulmetin Ötesi" adlı şiiri, Adnan Önelçin'in "Gurup" şiirleri yayımlanmıştır.

Yirmi ikinci sayının ilk şiiri Mehmet Necati Öngay'ın "Nergis" isimli şiiridir. Fehmi Arman'ın "Odam ve ben" dördüğü ve Enis Bülent Yedek'in "Cehennem" şiiri de bu sayıda yayımlanmıştır.

Yirmi üçüncü sayıda Kemal Engin'in "Bu Bahçelerde", Enis Bülent Yedek'in "Müjde", Sebati Ertan'ın "Sevgimiz" şiirleri yer alır. Yirmi dördüncü sayının ilk şiiri genç şair Rüştü Onur'un "Ömrüm" adlı şiiridir. Rıza Apak'ın "Sayıklama" şiiri, Dürdane Aygün'ün "Ölümüm" şiiri de bu sayıda yayımlanmıştır.

Gündüz dergisinin incelenen kısmında yayımlanan 133 metinle şiir, nicel olarak dergide en fazla yer alan türdür. Hem metin içlerinde alıntı şeklinde hem de müstakil olarak derginin çeşitli sayfalarında kendine yer bulan şiir türü, dönemin şiir anlayışını yansıtmaya yönüyle dikkate değerdir. Aynı zamanda *Gündüz* dergisinin sonradan ün kazanacak pek çok şaire bir başlangıç imkânı sunduğu değerlendirilmiştir.

6. Hikâyeler:

Cumhuriyet Dönemi Türk hikâyeciliğinin geliştiği zamana denk gelen *Gündüz* dergisinin ilk sayısının çıktığı Nisan 1936'da, Sait Faik Abasıyanık'ın *Semaver* kitabı yayımlanmıştır. Sait Faik'in pek çok hikâyesini *Gündüz* dergisinin sayfalarında bulmak mümkündür. İlk sayıda "Hancının Karısı" adlı kısa

hikâyesi, yazarın fotoğrafıyla birlikte yayımlanmıştır.

İkinci sayının kısa hikâyesi İhsan Devrim'in "Bir fikir için" adlı eseridir. Haziran ayında yayımlanan üçüncü sayıya baktığımızda, Sait Faik'in "Bir Başka İstanbul" adlı hikâyesi okurla buluşmuştur.

Dördüncü sayıda Reşad Ekrem Koçu'nun yazdığı "Alipaşa Avlusunda" adlı hikâye yer alır. Sekizinci sayıda Metin Nigar'ın "Dirilen Heykelin Hikâyesi" adlı eseri yayımlanmıştır. Dokuzuncu sayıda Hüsamettin Nuri'nin "Onu kitap öldürdü" isimli hikâyesi yayımlanmıştır. Ayrıca Reşad Ekrem Koçu'nun "Hayri" isimli eseri de bu sayıda yer almaktadır.

Onuncu sayıda İbrahim Hoyi'nin "Bir muadele" ve Bürhan Sadık'ın "Sabır" isimli hikâyeleri yer alır. On birinci sayıda İbrahim Hoyi'nin hikâyesi devam etmektedir. Ayrıca on birinci sayıda Ziya Osman Saba, İhsan Devrim'in yeni kitabını tanıtırken onun "Sandık" hikâyesinin de bir kısmını yayımlamıştır.

On üçüncü sayıda İhsan Devrim'in "Yemen Türküsü" adlı küçük hikâyesi ve Kemal Engin'in "Uzak bir limanda" hikâyesi yayımlanmıştır.

On beşinci sayıda Ümran Nazif Yiğiter'in "Kasabaya Gelen Tiyatro" adlı hikâyesi yayımlanmıştır. On altıncı sayının ile hikâyesi Samim Kocagöz'ün "İğne" adlı eseridir. Bürhan Sadık'ın "Siyah anne" hikâyesi de bu sayıda yayımlanmıştır.

On sekizinci sayıda, Ümran Nazif Yiğiter'in "Bir Serseri" hikâyesi yer alır. On dokuzuncu sayıda İhsan Devrim'in gerçek bir olaydan ilhamla yazdığı "Katinka" adlı küçük hikâye yer almaktadır.

On dokuzuncu sayıda farklı bir tür olarak çocuk hikâyesine yer verilmiştir. "Gezgin Haluk Hindistan'da" başlığıyla hikâye, resimlerle birlikte yer verilmiştir. Yirminci sayıda Ümran Nazif'in "Hırsız" adlı hikâyesine, yirmi birinci sayıda İhsan Devrim'in "Postacı" hikâyesine yer verilmiştir. Yirmi üçüncü sayıda Azize İhsan Tütüncü'nün "Sadaka" hikâyesi; yirmi dördüncü sayıda İlhan Derin'in "Bir Annenin Günahı" ve Enis Bülent Yedek'in "Son Oyun" adlı hikâyeleri yayımlanmıştır.

Gündüz dergisinin ismi otuz beşinci sayıda değişmiş dergi, *Gündüz Hikâye* adıyla yayımlanmaya başlamıştır. Bu sayıdan itibaren hikâyelerin tefrika edildiği görülmektedir.

7. Piyesler:

Gündüz dergisinin ilk altı sayısında piyese yer verilmediği tespit edilmiştir. Yedinci sayıda Cevdet Kudret Solok'un *Kurtlar* adlı piyesinin tefrikasına başlanmıştır. 1932 yılında yazılan bu piyes 1934'te İstanbul Şehir Tiyatrosunda oynanmış ve ilk defa *Gündüz* dergisinde neşredilmiştir. Sekizinci ve on sekizinci sayılar arasında –on dördüncü sayı hariç- bu piyesin devamı yer almaktadır.

On birinci sayıda Necip Fazıl'ın *Bir Adam Yaratmak* adlı piyesinden on birinci ve on ikinci sahneler yayımlanmış, on yedinci sayıda Behçet Kemal Çağlar'ın yazdığı *Timur* manzum piyesinden parçalar yer almıştır. İncelenen içerikte piyesin üzerinde durulmayan bir tür olarak değerlendirilmesi mümkündür.

8. Tenkidler:

Dördüncü sayıda Sabahattin Ali'nin *Kağrı* kitabının ve *Neler Hazırlıyorlar* isimli kitabın tenkidleri vardır. Tenkidi yapan Enis Bülent'tir.

Beşinci sayıda Enis Bülent yeni çıkan kitapları tenkide devam etmektedir. Meliha Avni Sözen'in *Bir Ses* isimli kitabı, M. Atsıza Yoldaş isimli yeni bir şairin *Bir bayrak altına* isimli şiir kitabı tenkide konu olmuştur.

On üçüncü sayıda "Gündüz gözüyle" bölümünde *Ankara-Bükreş* kitabı hakkında düşünceler Mihri Devrimsel tarafından yayımlanmıştır. On sekizinci sayıda yine Mihri Devrimsel A.Remzi'nin üç perdelik piyesi *Büyük Kalpler*'i tenkid eder. Mihri Devrimsel tenkitlerine devam ederek on dokuzuncu sayıda Sadri Ertem'in yeni çıkan eseri *Talkınla Salkım* üzerine yazmıştır.

9. Çeviriler:

9.1 Şiir Çevirileri:

İtalyan edebiyatının kadın şairi Ada Negri; derginin birinci sayısında 5 şiir, bir fotoğrafı ve tanıtma yazısı ile yer almıştır. Çevirileri yapan Türk edebiyatının önemli isimlerinden Fahir İz'dir.

Üçüncü sayıda Ossian'ın "dastanî şair" olarak nitelendirilen "Minvane'nin Ağıtları" adlı "uzun poema"sına yer verilmiştir. Eseri kimin çevirdiğine dair bilgi verilmemiştir.

Dördüncü sayıda Salih Zeki Atay, önce John Keats hakkında kısa bilgiler vermiş hemen altında "Bir Yunan Vazosuna Kaside" adlı şiir çevirisi yer almıştır. Fahir İz'in Ada Negri'den çevirdiği "Autopsia" isimli mensur şiiri de bu sayıda yer almaktadır.

Beşinci sayıda John Keats'ten çevrilen "Maya'ya kaside" isimli mensur şiir yer alır. Ayrıca "Kaledonya şiirleri" üst başlığında Ossian'dan "Oscar'la Dermid'in Savaşları" adlı mensur şiir de bu sayıda yer almaktadır.

Altıncı sayıda Tarık Z. Tunakaya, "Şair Mikel Anj'ın iki sonesi" adıyla sonelerin çevirisine yer vermiştir.

On birinci sayıda Nihat Gök'ün çevirisiyle "Baudlaire'den Mensur Şiirler" yayımlanmış, bu çeviriler on ikinci sayıda "Pencereler" ve "Mahir Nişancı" şiirleri ile devam etmiştir. "İhtiyarın Ümitsizliği", "Liman", "Köpek ve Şişe" de yine Baudlaire'den Nihat Gök'ün çevirisiyle on üçüncü sayıda yer almış; on beşinci, on altıncı ve on yedinci sayılarda da bu çeviri mensur şiirler devam etmiştir.

9.2 Hikâye Çevirileri:

İlk sayıda Mutena Ören'in İngiliz yazar Margary Sharp'tan çevirdiği "Bir Sürpriz" adlı hikâye yer almaktadır. Üçüncü sayıda İtalyan yazar Ada Negri'den çevrilen "Sahipsiz Köpek" adlı kısa hikâye yer alır. Çeviren Fahir İz'dir. Bir diğer çeviri hikâye İngilizceden Mutena Ören'in çevirdiği "Baba Kalbi" adlı hikâyedir.

Beşinci sayıda Diler Erdil'in çevirdiği "Everest Tepesi" adlı hikâye, altıncı sayıda ise İbrahim Hoyi'nin W.B.Maxwell'den çevirdiği "Cevabı" adlı hikâye yayımlanmıştır.

Yedinci sayıda Tarık Zafer Tunakaya'nın Heinrich Heine'den çevirdiği kısa parçalardan oluşan "Esirci" adlı hikâyesi yer almaktadır. Tarık Zafer Tunakaya dokuzuncu sayıda A.Levinson'dan çevirdiği "Bir mahkûmun son günü" adlı hikâyeyi yayımlamıştır.

Onuncu sayıda Tolstoy'dan çevrilen "Kazaklar" hikâyesi ve Schiller'den Nihat Gök'ün çevirdiği "İdeal" isimli eser yer alır. On ikinci sayıda Mustafa Nihat'ın Maksim Gorki'den çevirdiği "Sasubrina" adlı Rus hikâyesi ve on üçüncü sayıda da Hüseyin Zâti'nin İspanyol edebiyatından Blasco İbanez'den çevirdiği "Tren Paraziti" adlı hikâye yer almaktadır.

On beşinci sayıda Salih Zeki Aktay'ın Jhon Ruskin'den çevirdiği kısa hikâye "Jura Dağlarında Bahar" yayımlanmıştır. Ayrıca Lamartine'den Nihat Gök'ün çevirdiği kısa cümlelerle kısa hikâye "Hatıra" da bu sayıda yer almaktadır. On altıncı sayıda Yuri Kalantayevski'nin A.Kuprin'den çevirdiği "Saadet" adlı Rus hikâyesi; on yedinci sayıda "Bu günkü Yunan hikâyecileri" ön notuyla N. Papazoğlu tarafından çevrilen, Sotos Hondropulos'un yazdığı "Deli" adlı hikâye yayımlanmıştır.

On sekizinci sayıda Mutena Ören'in Stella Reinhardt Halit'ten çevirdiği "Hacı Bayram Sokağında" isimli hikâye yayımlanmıştır. Bu yazının devamı yirminci sayıda yer almaktadır.

On dokuzuncu sayıda Mü.M.K. çeviren imzasıyla "Tagore'dan İki Parça" başlığında iki hikâye yayımlanmıştır. Yine bu sayıda N.Papazoğlu İlias Venezis'ten çevirdiği "1934 Senesinin Masalı" isimli hikâye yayımlanmıştır.

Yirmi birinci sayıda Maurice Baring adı ile "Mine ve Müge'nin hikâyesi" isimli hikâyeye yer verilmiştir. Yirmi ikinci sayıda Yunan hikâyeleri çevirilerine devam eden *Gündüz* dergisi, Lilika Naku'dan "Analık" hikâyesini yayımlamıştır.

Yirmi dördüncü sayıda İlhan Berk'in Baudelaire'den çevirdiği "Elmaslar" isimli hikâye yer almaktadır. Bir diğer çeviri hikâye İtalyan edebiyatından Yaşar Sihay'ın çevirdiği "Beyaz Fare" isimli hikâyedir. Hikâye yayımlanırken yazarı Lucio d'Ambra hakkında kısa bilgiler de verilmiştir.

9.3 Piyes Çevirileri:

Üçüncü sayıda Shakespeare'den *İnilti* adıyla bir piyes çevrilmiştir. On dokuzuncu sayıya kadar yabancı piyes yayımlamayan *Gündüz* dergisi, on dokuzuncu sayısında Nihat Gök'ün Luigi Pirandello'dan çevirdiği *Çıplakları Giydirmek* adlı piyesi tefrika etmeye başlamıştır. Yirminci sayıda ikinci bölümü, yirmi ikinci sayıda üçüncü bölümü yayımlanmıştır.

9.4 Deneme Çevirileri:

İkinci sayıda, Tahsin Yucad'ın Bernard Jaffe'den çevirdiği "Madame Curie" adlı yazı yer almaktadır. Madame Curie'yi tanıtan bu yazı, radyoaktivite hakkında da bilgiler içerir. Ayrıca ikinci sayıda yer alan başka bir bilimsel deneme çevirisi de İ.Türegün'ün Prof.G.H. Estabrooks'tan çevirdiği "Fen İpnotizm Hakkında Neler Biliyor?" adlı eserdir.

Üçüncü sayıda W.Barthold'dan Fahir İz'in çevirdiği "Oğuzlar" adlı yazı yer alır. Dokuzuncu sayıda "Yunan Felsefesinin Yaşayan Kıymeti" adlı yazı yer alır. Çeviren Altan Sunar'dır. Bu yazı onuncu ve on birinci sayılarda da devam etmektedir.

Dokuzuncu sayıda Hamit Macit Selekler, "Kısmen yabancı dilden nakil suretiyle" ön yazısı ile Henri de Regnier'i tanıttığı yazıyı yayımlamıştır.

On beşinci sayıda Vahit Özgüner Şükrü Erden'in Rabindranth Tagore'dan çevirdiği "Sevgi Bahçesi" adlı

hikâyenin tanıtımı ve hikâyeden alıntılar yer almaktadır.

On altıncı sayıda Tarık Z.Tunaya'nın Lüsyen Karosi'den naklettiği "Paganini" yer alır. Yirmi birinci sayıda Mü.M.K. çeviren adıyla "Zeman Hakkında" isimli deneme yayımlanmıştır. Bu yazının devamı yirmi ikinci sayıda yer almaktadır.

10. Tanıtımlar ve Haberler:

10.1 Kitap ve Dergi Tanıtımları:

İlk sayıda Sait Faik'in yeni çıkan kitabı *Semaver*'in, Hüsamettin Nuri'nin romanı *Kafamda Dönen Şerit*'in, Mustafa Mümtaz'ın şiir kitabı *Köy Melodileri*'nin ve bunların yanında R.Ayas, M.Kaptanoğlu, F.Ülkümen gibi genç şairlerin bir arada bulunduğu *Üç His ve Üç Âkis* kitaplarının tanıtımları vardır.

İkinci sayıda "Yeni Eserler" başlığında, Emile Ficord'dan Yusuf Şerif tarafından çevrilen *İlim* adlı küçük kitabın; M.Enisî tarafından Lord Lytton'dan çevrilen *Pompeinin Son Günleri* adlı eserin ve İktisat ve Ticaret mecmuasının tanıtımı vardır.

Üçüncü sayıda Cahit Uçuk'un "Kirazlı Pınar" adlı hikâye kitabı ve Vasfi Mahir'in *Geçmiş Geceler* adlı şiir kitabının tanıtımı vardır. Bunların yanı sıra Enver Behnan Şapolyon'un "*Müzeler Tarihi*", Ömer Kaya'nın ilk çıkış kitabı *Bir Avuç Köpük*, Necmettin Esin'in *Bir Akıştan Ürperen Okyanuslar* adlı küçük eseri, O.Turgud Yaylalı'nın *Devrim Yolunda* eseri, Kültür Dergisi ve İktisat ve Ticaret Mecmuasının 25.sayısı tanıtılır.

Altıncı sayıda İbrahim Hoyi tarafından dünya edebiyatından çevrilen hikâyelerin yer aldığı *Yarasa* adlı eser, Sadri Ertem'in son romanı *Düşkünler* tanıtılmıştır.

Onuncu sayıda Yaşar Nabi'nin *Balkanlar ve Türklük* isimli yeni kitabı Enis Bülent Yedek tarafından tanıtılmıştır.

On ikinci sayıda Sadri Ertem'in *Ankara-Bükreş* kitabı, Anatole France'tan Nasuhî Baydar'ın çevirdiği Thais adlı eser, Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* eseri, Ertuğrul Muhsin tarafından çevrilen *Baba* adlı eser ve son olarak *Varlık, Çığır, Yeni Edebiyat* dergilerinin yeni sayıları tanıtılır.

On beşinci sayıda Enis Bülent Yedek, Remzi Kitabevi'nin yayımladığı dünya yazarlarından tercüme serisinin tanıtımı vardır. Zahir Sıtkı Güvemli, Vasfi Mahir Kocatürk'ün *Yeni Türk Edebiyatı* kitabını tanıtır.

On altıncı sayıda 6 Eylül 1937'de çıkacak *Sarı Laciverd* dergisi tanıtılır ve "sporcu gençliğe" tavsiye edilir.

On yedinci sayıda "Yeni Çıkan Kitaplar" başlığı altında Hasan Ali Yücel'in "Pazartesi Konuşmaları", Dostoyevski'den Mustafa Nihat'ın çevirdiği "Netoçka Nezvanova", Sabri Esat'ın Andre Maurois'ten çevirdiği "Cephe Sohbetleri", "Şükrü Erden'in "Ezgiler Ezgisi", Halit Fahri Ozansoy'un çevirdiği "Pual Dö Karot", Hüseyin Cahit Yalçın'ın Pierre Loti'den çevirdiği "İzlanda Balıkçısı", Bekir Sıtkı'nın "Talkınla Salkım", Şükrü Erden'in "Yaz Yağmuru" ve Suut Kemal Yetkin'in Georges Duhamel'den çevirdiği "Gece Yarısı İtirafı" isimli kitapları tanıtılır.

Edebiyat tarihi hususunda döneminde yeni çıkmış kitapların tanıtımlarının önemi göz önünde bulundurulduğunda *Gündüz* dergisinin bu yönüyle de kaynaklık ettiği değerlendirilmektedir.

10.2 Gündemden Haberler:

İlk sayıda 1935 yılında vefat eden Yusuf Akçura'nın anma haberi, yüksek öğretmen okulunda yapılan Salih Zeki gecesi, Muallim Cevdet ve Mimar Sinan ihtifali haberleri yer almaktadır.

İkinci sayıda, Abdülhak Hamid'in seksen üçüncü yaş dönümü münasebetiyle Boğaziçi Lisesinde yapılan anma töreninde okunan metin "Bir Hitabe", Hüseyin Siret Özsever adıyla yayımlanmıştır. Yazının devamı üçüncü sayıda verilmiştir.

"Aydan aya" adıyla her sayıda yer alan haberlerde, ikinci sayıda Beyoğlu'nda Turan bar'ında açılan bir resim sergisi ve Galatasaray mektebi öğrencilerinin açtığı resim sergisinin haberleri yer alır. Ayrıca M.Kemal Küçük'ün ve Samipaşazade Sezai'nin vefat haberleri verilir.

Üçüncü sayıda "Büyük Bir Türkün Ölümü" başlığıyla, "B.U" imzasıyla Rızaettin Fahrettin'in ölümü haber verilmiş, uzun bir tanıtma yazısı yayımlanmıştır.

Altıncı sayı *Gündüz* dergisinin birinci cildinin tamamlanmasından duyulan mutluluk ve teşekkür yazısıyla başlar.

Onuncu sayıda General Ali ve Mehmet Akif'in ölüm haberleri "İki büyük insan kaybettik" başlığı ile verilmiştir. Aynı sayının sonunda yeni yıl kutlama yazısıyla *Gündüz* dergisinde yapılacak yenilikler haber verilir. Buna göre 15 kuruş olan derginin fiyatı 10 kuruşa indirilmiştir. On birinci sayı ile birlikte tenkid müsabakası başlatılacaktır ve bundan sonra her sayıda Yusuf Ziya Binatlı'nın idare edeceği üniversite sayfası bulunacağı haber verilmiştir.

On birinci sayıda Puşkin'in 100'üncü ölüm yıl dönümü sebebiyle onun hakkında Rus yazarların ve Ulus gazetesinin fikirlerinin yer aldığı "Puşkin İçin" yayımlanır.

Nisan 1937'de yayımlanan *Gündüz*'ün on üçüncü sayısında kapakta Abdülhak Hâmit'in ölüm haberi verilmiş ve on dördüncü sayının buna ayrılacağı söylenmiştir.

On üçüncü sayıda "Aya tarih" diye bir bölüm kurulmuş ve Enis Bülent Yedek "İhtifalci Ziya İhtifali" başlığında Ziya B.'nin ölüm yıldönümü haber verilmiştir, bunun yanı sıra İpek ve Melek sinemalarında gösterime giren Romeo ve Juliyet oyununa smokin veya frakla gelme zorunluluğunun Türk milletine uygun olmaması eleştirilmiştir.

On dokuzuncu Ekim sayısı, Behçet Kemal Çağlar'ın 29 Ekim'i anma münasebetiyle yazdığı "Bir Vatan İbadeti Günündeyiz" yazısı ile başlar.

Yirmi üçüncü sayı olan Şubat 1938 sayısının başyazısı dönemin içişleri bakanı ve parti genel sekreteri olan Şükrü Kaya'nın Halkevlerinin altıncı yılı münasebetiyle yaptığı konuşmanın metnidir.

Gündemden bu haberler; dönemin zihniyeti, tarihî, siyasi ve sosyal çerçevesi hakkında bilgilendirici olmasıyla yönüyle dikkate değer bulunmuştur.

10.3 Genç Yazarların Tanıtımı:

Her sayının son kısmında genç yazarlara kendini gösterme fırsatı tanıyan *Gündüz* dergisi birinci sayısında henüz lise öğrencisi olan Mehmet Tahir Alangu'nun; Arif Uygur'un, İbrahim Duman'ın, Cemal Çağlayan'ın, Faruk Tüze'nin şiirlerine, Süleyman Fikri'nin mensur şiirine yer vermiştir.

İkinci sayının bu kısmında, Vecihi Hancioğlu, Arif Dinamit, İbrahim Duman, Kadri Oğuz, ve Naci isimli genç yazarların şiirleri vardır.

Üçüncü sayıda Enis Bülent, Meceddin Akı, Turgut Gürer, Cahit Kılıç, Cavit Evren, Cemal Oğuz Öcal, E.Güley, Muzaffer Gözen, Tacettin Koyutürk ve Celal Türkay'ın şiirleri bu bölümde yer almaktadır.

Dördüncü sayıda Burhan Sadık'ın, Fehmi Arman'ın, Talat Nazım'ın, Mazlum Kenan'ın, Cemil Özsever'in, Naci Recep Yıldırım'ın, R.Meriç'in, Adnan Mahir Özerden'in, Cemal Oğuz Öcal'ın, Adli Okan'ın, Hasan Şimşek'in ve Halit Elbir'in şiirleri yayımlanmıştır.

Beşinci sayıda Cavit Evren, Burhan Sadık, Meceddin Akın, Osman Ferda Günevaran, Celal Türkay, Sefer Aytekin, Revnak C., Faik Baysal, A. Bedreddin, Celal Sümer ve Serap Tükel'in şiirleri; altıncı sayıda Oğuz Turgut Yaylalı'nın şiiri ve S. Cevat'ın mensur şiirine yer verilmiştir.

11. Diğer Yazılar:

On birinci sayıda yayımlanmaya başlayan "Üniversite" bölümünde Y.Z. Binatlı üniversitelerde yapılan konferanslardan, yabancı profesörlerden, fakülteler ve enstitülerden bilgiler vermektedir.

On ikinci sayıda "Gündüz Gözüyle Süzme Sözcükler" başlığında Mihri Devrimsel edebiyata dair güzel sözleri derlemiştir. On ikinci sayının sonunda 64. yılını kutlayan Darüşşafaka'nın, Darüşşafaka Mezunları Kurumu Neşriyatından yayımladığı tanıtım kitapçığı yer alır. On üçüncü "Edebiyat Âleminden" isimli bir bölümde Türk ve dünya edebiyatından yazarlardan kısa anılar yer almaktadır.

Abdülhak Hamid Tarhan sayısı olan on dördüncü sayıda "Ölümü için neler yazdılar" başlığı altında Peyami Safa, M.Turhan Tan, S.Geçgin, Hasan Ali Yücel, Kazım Nami Duru, Yaşar Nabi, Emin Erişirgil, Nurettin Artam, İsmail Galip Arcan, Senih Mümtaz, Hatice Hatip, Nizamettin Nazif, Bürhan Cahit, Refik Ahmet Sevensil ve Ömer Rıza Doğrul'un çeşitli gazetelerde yazdıklarına yer verilmiştir. On dördüncü sayıda Peyami Safa'nın "Bir cenaze arkasından fısıltılar"ı yayımlanmıştır, on beşinci sayıda Mithat Cemal'in bu yazıya yazdığı "Bir Cevap" başlıklı karşılık yer alır.

On altıncı sayıda Mihri Devrimsel "Gündüz Gözüyle" bölümünde "Yolculuk" adlı bir yazı yayımlamıştır. On yedinci sayıda "Oscar Wilde'a göre Sanat" başlığında Wilde'ın sanat hakkında görüşleri yer alır. Aynı sayıda "Hasan Ali Yücel'e göre şiir" başlığında Yücel'in de şiirlerle ilgili görüşleri yayımlanmıştır.

12. Gündüz Magazin:

Gündüz dergisi on dokuzuncu sayı ile birlikte magazin haberlerine, moda haberlerine, yabancı ülkelerin sinemalarından ve sanatçılarından haberlere de yer vermeye başlayacağını ilân etmiştir. Bunun nedenini "Niçin Bir Magazin Kısmı Yaptık" başlığıyla açıklamıştır. Bu yazıya göre, okurların ekonomik vaziyetleri göz önünde bulundurularak her yaşta ve her çeşit okuyucuyu alakadar edecek kısımlar eklenmiştir. Bu bölüm sadece on dokuzuncu sayıyla sınırlı kalmış, yirminci sayıyla beraber dergi eski düzenine geri

dönmüştür.

Magazinin yer aldığı tek sayıda “Sanatkâr Bürhanettin” başlıklı yazıda Paris’te bulunun aktör Burhaneddin Bey ile ilgili haberler verilmiştir. Gündüz Magazin adı altında bu sayıda spor haberlerine de yer verilmiştir. M. Sencer “Bizde Spor Neden İlerliyemiyor” başlıklı yazısında Türk sporunun sorunlarına değinmiştir.

On dokuzuncu sayıda “Magazin” sayfalarında sinema haberlerine de yer verilmiş; Ahmet Tütüncü, gösterime giren filmlerin ilk gün gösterimlerinde izleyicilerin smokin giyme zorunluluğunu eleştirmiştir.

Tam sayfa olarak yabancı aktrisler Kay Francis’in, Deanna Durbin ve Norma Şerer’in fotoğrafları ve kısaca hayatlarından haberler verilmiştir. Hemen ardından “Küçük Sinema Haberleri” adı altında filmlerden ve yabancı oyuncularından haberler verilmiştir. Haberin altında sahilde oturan iki kadın fotoğrafı verilerek “iki yıldız namzedi” olarak açıklama yapılmıştır.

“Kadın ve Moda” sayfaları on dokuzuncu sayıda gelen başka bir yeniliktir. Elbiseler, pijamalar, şapkalar çeşitli görsellerle tanıtılır. “Yaz gitti” yazısıyla sahilde güneşlenen kadın fotoğrafları yayımlanmıştır. Bu bölümün neden devam etmediğine dair bir bilgiye sonraki sayılarda rastlanılmamaktadır.

13. Dergideki Tablolar-Karikatürler:

Yedinci sayıda ilk defa “Birbirinin gözüyle” adı altında, Nazım Hikmet’e göre Abdülhak Hamid’in ve Abdülhak Hamid’in gözünden Nazım Hikmet’in karikatürleri verilmiştir. Karikatürleri çizzen Zahir Sıtkı Güvemli’dir.

Sekizinci sayıda bu kez Nazım Hikmet’e göre Peyami Safa ve Peyami Safa’nın gözünden Nazım Hikmet karikatürleri yer alır. Dokuzuncu sayıda yine Zahir Sıtkı Güvemli imzasıyla “Birbirinin gözüyle” bölümünde Necip Fazıl’a göre Sadri Ertem ve Sadri Ertem’in gözüyle Necip Fazıl çizimlerine yer verilmiştir.

Onuncu sayıda Vâlâ Nurettin’e göre Selâmi İzzet ve Selâmi İzzet’e göre Vâlâ Nurettin karikatürleri yer alır. On birinci sayıda yer alan karikatür Yahya Kemal’e göre Ahmet Hâşim karikatürüdür. On ikinci sayıda Necip Fazıl’ın gözünden Nurullah Ataç çizilmiştir.

On ikinci sayıda başka bir karikatür dizisi başlamaktadır. H. Çeçen imzası ile “Üniversiteden çizgiler” bölümünde üniversite profesörlerinin karikatürleri verilir. İlk çizgi Hukuk profesörü Honnig’e, ikincisi Hukuk doçenti Yavuz’a aittir. Aynı karikatür dizisinin devamında on üçüncü sayıda Roma Hukuku Profesörü Şuvartz’ın ve Roma hukuku doçenti Hıfzı Veldet’in karikatürleri yer almaktadır.

On dördüncü sayıda “Üstat Cem’in kalemiyle” Abdülhak Hamid’in portresi çizilmiştir. O sırada vefat eden Abdülhak Hamid’in pek çok fotoğrafı on dördüncü sayıda yer almaktadır.

On beşinci sayıda “Birbirinin gözüyle” bölümünde Zahir Sıtkı’ya göre Cemal Nadir karikatürü verilmiştir. Üniversiteden çizgiler bölümünde ise Prof. Ebülulâ’nın çizgisi yer alır. Dönemde pek çok mizah dergisi bulunmakla birlikte *Gündüz* dergisinde mizah değil, “sanat ve fikir” çizgisi ağır basmaktadır.

Bulgular ve Sonuç:

Cumhuriyet Dönemi siyasi, sosyal ve kültürel alanda birçok yeniliği beraberinde getirirken Tanzimat Dönemi'nden bu yana Türk edebiyatında görülmeye başlayan türler de bu dönemde çeşitlilik gösteren süreli yayınlar sayesinde nitelik ve nicelik yönüyle artış göstermiştir.

Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının önemli süreli yayınlarından olan *Gündüz* dergisinin yayımlandığı süre boyunca pek çok yazar ve şairi bünyesine toplamış bir mahfil niteliği taşıdığı değerlendirilmektedir. Dönemin usta isimlerinden genç isimlere pek çok yazar/şair kırk dört sayılık bu derginin yazarları arasında yer almaktadır. *Gündüz* dergisinin incelenen yirmi dört sayısında denemelerde Peyami Safa, Mirac Katırcıoğlu, Şerif Hulusi Sayman, Cahit Sıtkı Tarancı ve Ali Kâmi Akyüz gibi isimlerin öne çıktığı görülmüştür. Aynı şekilde İbrahim Hoyi, dünya edebiyatından isimleri tanıttığı yazılarıyla Türk edebiyatına katkıda bulunmuştur.

On dördüncü sayının Abdülhak Hâmid'in ölümü üzerine ona ayrılması Türk dergiciliğinde "özel sayı" geleneğinin örneklerindedir. Aynı zamanda bu sayı Hâmid'in ölümünün ardından yazılan yazılarla, şiirlerle, anılarla, nekrolojik metinlerle bir kayıt niteliğindedir.

En çok yayımlanan tür şiir türü olarak dikkat çekerken *Gündüz* dergisinde Cahit Sıtkı Tarancı, Ziya Osman Saba, Feridun Fazıl ve Raci gibi isimlerin şiirlerine sıkça rastlanmaktadır. Ahmet Kutsi Tecer, Ahmet Muhip Dıranas gibi isimlerin şiirleri de oldukça sık yayımlanmıştır. Genç yaşta hayata gözlerini yuman Rüştü Onur'un; henüz on yedi, on sekiz yaşlarında yazdığı "Ömrüm" şiirinin *Gündüz* dergisinde yer alması da derginin genç ve adı duyulmamış şairlere de kapısını açmasının ispatı niteliğindedir.

Her sayısında bir ya da iki hikâye yayımlayan *Gündüz* dergisi, o dönem ünü giderek artan bir hikâyeci olan Sait Faik'in hikâyelerini de yayımlamaktadır. İhsan Devrim'in hikâyeleri de bir kitap oluşturacak şekilde art arda yayımlanmıştır. Bu husus da derginin döneminde öne çıkan, tercih edilen bir dergi olması kanaatini desteklemektedir. Cevdet Kudret Solok'un *Kurtlar* piyesinin dokuz sayıda tamamlanacak şekilde ilk kez *Gündüz* dergisinde tefrika edilmesi önem arz eden bir başka kayıttır.

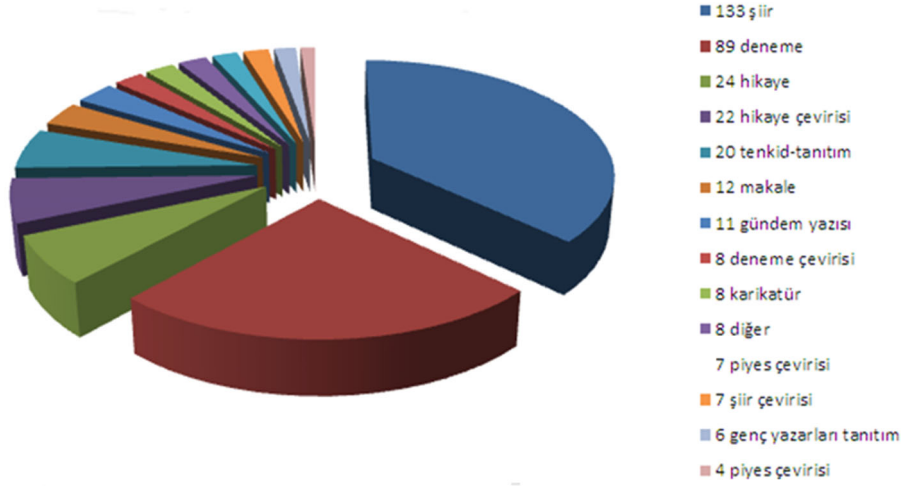
On dokuzuncu sayıya kadar bazı şairlerin ve yazarların fotoğrafları hariç görsele yer vermeyen *Gündüz* dergisi on dokuzuncu sayıda kadın ve moda fotoğraflarına yer vermiş, resimli hikâye yayımlamış; ancak yirminci sayıda eski düzenine dönmüştür. Neden "magazin" kısmından vazgeçtiğine dair bir açıklamaya rastlanmamıştır. Bu kısmın eklenmesi ve bir sayıdan sonra kaldırılması dönemin sosyal hayatındaki çalkantının da bir ispatı niteliğindedir.

Gündemden, anmalardan, toplantılardan haberler verilmesi dönemin sosyal yaşantısı ve zihniyeti hakkında belge niteliği taşımaktadır. Üniversiteden haberlerin verileceği söylenmekle birlikte bu -incelenen dönem içinde- sadece bir sayıyla sınırlı kalmıştır. "Üniversiteden çizgiler" adıyla üniversite profesörlerinin karikatürlerine yer vermek derginin farklı bir yönünü göstermektedir. Karikatürlerde birbirinin gözünden sanatçılara yer vermek de alışılmadık çizgilerdir. Derginin Türk edebiyatına başka bir katkısı ise her sayıda yeni kitap ve mecmuaları, genç şair ve yazarları tanıtmasıdır.

Derginin incelenen bölümlerinde sürekli bir yenilik arayışı içinde olunması göze çarpan tespitlerden biridir. Hemen her sayıda farklı bir bölüm denemesinin yapılması, Ali Kâmi hâricinde kemik bir yazar kadrosunun bulunmayıp farklı isimlere yer verilmesi; her kesime hitap etmek isteğiyle "magazin" in eklenmesi ve ardından kaldırılması dergi içinde bir kafa karışıklığını yansıtmaktadır. Bu durum derginin otuz üçüncü sayıda *Gündüz Hikâye* ismiyle yeniden yapılandırılmasına kadar devam etmiş, bu yeni

düzen ise sadece dokuz sayı sürmüştür.

Gündüz dergisinin incelenen yirmi dört sayısında sınıflandırılan türlerin dağılımı şu şekilde görselleştirilmiştir:

Şekil 1. İncelenen yirmi dört sayıda türlerin dağılımı

Sürelı yayınların Türk edebiyatının tarihî seyri içindeki yeri Türk dili ve edebiyatı eğitimi ve yeni Türk edebiyatı alanlarında önemli bir araştırma konusudur. Şekil 1’de de görüldüğü üzere *Gündüz* dergisi şiir, deneme, Türk ve dünya edebiyatından hikâye örnekleri, eleştiriler, makaleler ile döneminin edebî panoramasını çizmekte ve tarihî bir kayıt hâlinde günümüze dek ulaştırmaktadır. Bu niteliği ile derginin alanında yeni çalışmalara da kaynaklık edeceği öngörülmektedir.

Kaynakça

- Althusser, L. (2010). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. İstanbul: İthaki.
- Altın Telliöğlü, D. (2023). *Sürekli yayınlarda Cumhuriyet fikrinin oluşumu*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Binyazar, A. (1973). Cumhuriyet döneminde eleştiri-deneme, *Türk dili*, C: XXIX, S: 266, s. 132-148 https://tdk.gov.tr/dosyalar/TDD/1973s266/1973s266__16_A_BINYAZAR.pdf adresinden erişilmiştir. (27.07.2024)
- Cantek, L., Gönenç L. (2023). *Muhalefet defteri Türkiye’de mizah dergileri ve karikatür*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Koloğlu, O. (1992). *Osmanlı’dan günümüze Türkiye’de basın*. İstanbul: İletişim.
- Korkmaz, Z. (2005). Cumhuriyet döneminde dil anlayışı, *Türk Dili*, C: LXXXIX, S: 637, s. 34-41 https://tdk.gov.tr/dosyalar/TDD/2005s637/2005_637_03_Z_KORKMAZ.pdf (27.07.2024)
- Mengi, N. (2016). Bir Ölüm Yazısı: Nekroloji. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, Cilt 5 Sayı 13. S.161-168. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/367653> adresinden erişilmiştir. (27.07.2024)
- Yücel Canbaz, C. (2018). *Ali Kâmi Akyüz ve Gündüz dergisinin incelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- http://www.tbmm.gov.tr/tarihce/ataturk_konusma/5d2yy.htm (27.07.2024)